

Bjørn Christiansens minnepris for 2003 tildeles

Annika Melinder og Svein Magnussen

TEKST

Torkil Berge

Fanny Duckert

Monica Martinussen

Inger Hilde Nordhus

PUBLISERT 1. september 2004

Prisen gis for artikkelen *Barn som vitner: En gjennomgang av nyere forskning* (nr 3, s. 204–217).

Professor Bjørn Christiansens minnepris, som er på kr 20 000, utdeles hvert år som en anerkjennelse for et betydningsfullt faglig bidrag. I statuttene fremheves arbeider som antas å bidra til å utvikle faget og til å gjøre psykologprofesjonen synlig på en god måte. Det stilles krav til komposisjon, språklig utforming og faglig stringens. Priskomiteen har bestått av Torkil Berge, Fanny Duckert, Monica Martinussen og Inger Hilde Nordhus.

Mediadebatten i kjølvannet av Bjugnsaken og tilsvarende rettssaker har hatt en tendens til å bli en diskusjon om man er for eller imot barn som vitner, med forenklete spørsmålstillinger om løgn og troverdighet. Fagdebatten og forskningen på feltet har imidlertid vært mer nyansert. Vitnepsykologien studerer forhold som kan gi feilhukommelse, og hvordan intervjuprosedyrer kan svekke eller styrke påliteligheten av barns forklaringer. Annika Melinder og Svein Magnussen gjør i sin artikkel opp kunnskapsstatus for denne forskningen, med søkelyset på ny viten om episodisk hukommelse som lagrer selvbiografiske minner.

Barn i førskolealderen har nokså god hukommelse for betydningsfulle hendelser i sine liv, også over lang tid. Deres spontane svar er korrekte, og fortellingene inneholder få feil. Dette gjelder også for skremmende hendelser. Barn kan altså være troverdige vitner.

Samtidig kan barns fortellinger påvirkes av faktiske eller opplevde forventninger fra voksne. Forskningen har påvist at en rekke faktorer ved intervjuingen kan påvirke svarene. Slike forhold kan under visse omstendigheter føre til falskeminner hos enkelte

barn. Projektive metoder, som lekeobservasjon og bruk av anatomiske dukker, anbefales ikke som diagnostiske verktøy for å bestemme om overgrep har funnet sted.

Graden av pålitelighet hos barn er nært knyttet til voksnes kompetanse. Det er nødvendig med høyt kvalifiserte og trente eksperter i disse intervjuene, med grundig kjennskap til begrensningene ved de metoder som anvendes. Hensikten med vitnepsykologisk forskning er å sikre at skyldige blir dømt og uskyldige går fri. Hvis både voksnes og barns rettigheter skal beskyttes, må rettsystemet få forskningsbasert informasjon om barns vitneforklaringer, deres persepsjon og hukommelse. Annika Melinder og Svein Magnussen har gjort viktige bidrag på dette fagområdet. Deres artikkel er et forbilledlig eksempel på fremragende formidling av kunnskap som også har høy relevans for behandlere innen hjelpeapparatet.

1989 Nils Eide-Midtsand

1990 Halldis Leira

1991 Michael Helge Rønnestad og

Thomas M. Skovholt

1992 Ellen Hartmann

1993 Elisabeth Backe-Hansen

1994 Ole David Brask

1995 Helen Johnsen Christie og Nora Sveaass

1996 Atle Dyregrov og Magne Raundalen

1997 Ivar Reinvang

1998 Kjersti Wogn-Henriksen

1999 Tor-Johan Ekeland

2000 Marte Nilsson og Helene Trana

2001 Halvor Kjølstad

2002 Jarle Eid og Bjørn Helge Johnsen

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 41, nummer 9, 2004, side 697

Torkil Berge, Norsk Psykologforening

KONTAKT: torkil.berge@diakonsyk.no

Fanny Duckert, Universitetet i Oslo

KONTAKT: fanny.duckert@psykologi.uio.no

Monica Martinussen, Avdeling for militærpsykologi og lederutvikling, Forsvarets Høgskole

Inger Hilde Nordhus, professor, Institutt for klinisk psykologi, Universitetet i Bergen, og professor II, Institutt for medisinske basalfag, Universitetet i Oslo

KONTAKT: Elisabeth.Flo@uib.no